

Audēju svētki "Vēveru diena Vēveros"

Š.g. 2. augustā Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lauku ekspozīcijā Cēsu novada Vecpiebalgas "Vēveros" Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru rīko jau otro Vislatvijas audēju saietu "Vēveru diena Vēveros". Svētkos aicināts piedalīties ikviens Latvijas audējs, lai kopīgi veidotu jaunu tradīciju – audēju festivālu, kā arī ikviens interesents, kas vēlas saistoši pavadīt laiku autentiskā vidē, izzinot senās amata prasmes un noslēpumus.

Pasākuma programmā būs tādi referāti kā Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Etnogrāfijas departamenta vadītājas Dr.hist. Aijas Jansones "Galdauti Latvijas kultūras vēsturē", Lielvārdes amatnieku brālības valdes priekšsēdētājas Edītes Kuzmanes "Latviešu tradicionālo jostu un jostveida audumu darināšana – Nacionālā nemateriālā kultūras mantojuma saraksta jaunā vērtība", Tartu universitātes Vīlandes Kultūras akadēmijas Tautas amatniecības programmas direktores Aves Matsinas "Pārskats par igauņu vēsturiskajiem audumiem", kā arī TLMS "Dzilna" vadītājas Baibas Vaivares stāsts "Kā iedvesmot aust".

Tiks piedāvāts plašs un daudzveidīgs meistarklašu un radošo darbnīcu klāsts – "Rakstu raksti dabā" kopā ar Piebalgas amatnieci Inesi Īris Liepiņu, Piebalgas kulinārā mantojuma recepšu izzināšana, rudzu maizes cepšana, Darba un kultūras centra "Līdumnieki" digitālās stelles – saruna ar biedrības dalībniekiem, Igaunijas studijas IIDA paraugdemonstrējumus vadīs Eva Līsa Krīsa, sviesta kulšana būs kopā ar Piebalgas amatniekiem. Piebalgas vīru mežģītās jostas, rakstainās audenes un ziedenes demonstrēs nodibinājuma "Lielvārdes Jostu audēji" dalībnieki. Audēju meistarsīkus "Radošā aušana" demonstrēs un augu gobelēnu aušanu ierādīs Drabešu biedrība "KasTe", prasmēs vērpsnā ar ratiņu un vārpstiņu dalīsies amatniece Ligita Hļiboiko,

lupatu deķu aušanu ierādīs Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja audēja Ilze Kešāne.

Ikviens tiks aicināts piedalīties spēlē "Etnogrāfisko brunču rakstu atpazīšana".

Virolvēveru šķūnī būs apskatāma Piebalgas audēju izstāde "Linu galdauta stāsts".

Būs Latvijas kultūrvēsturisko zemju audēju kopu īpašie stāsti, meistardarbu izrādīšana un dziedāšanās ar jaukto kori "Jaunpiebalga", kā arī koncerts "Muzikālā žigošana" kopā ar Viļānu kapelu "Bumburneicys".

Bērni aicināti uz radošajām darbnīcām "Skroderīši, vēverīši" kopā ar muzejpedagoģi Ievu Bērziņu.

Visu dienu būs Tirgus placis – lietas aušanai, tautas lietišķās mākslas darinājumi, Piebalgas mājražotāju pārtika.

Jau izsenis Piebalgā zemnieki labākai iztikšanai apguvuši vietējos amatus – linaudeklu aušanu un vērpjamo ratiņu dreijāšanu un ar savu prasmi bijuši slaveni tuvos un tālos novados. Īpaši augstas aušanas prasmes attīstījuši Piebalgas audēji, kuru dzīves vide redzama "Vēveros", tur ir aplūkojama gan plaša linu apstrādes priekšmetu ekspozīcija, gan audēju darba rīki no spoļu rāmja līdz stellēm, dažādi audumi, mūsdienu cilvēkam neierasti mājsaimniecības priekšmeti.

Aušana ir viena no senākajām tautas lietišķās mākslas nozarēm visā pasaulē. Bagātīgas ziņas par gadsimtos pārmantotām audumu darināšanas tradīcijām saglabājušās tautas atmiņā, mitoloģijā, tautasdziesmās, kā arī 19. gadsimta audēju rakstu grāmatās, etnogrāfiskajos tērpos, segās un audumos. Interese par aušanu nav zudusi arī mūsdienās. Latvijā ir spēcīga audēju kopiena, kas koncentrējas vairāk nekā 100 lietišķās mākslas studijās, domu biedru pulciņos un kopās, kas ir gatavas dalīties pieredzē un var iedvesmot citus pārmantot aušanas prasmes, turpinot tradīcijas.

Visas Latvijas audēju saiets "Vēveru dienas Vēveros" tiek organizēts sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, to finansiāli atbalsta Kultūras ministrija, Valsts kultūrkapitāla fonds, Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogramma "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma", Vidzemes plānošanas reģions un Cēsu novada pašvaldība.